

بقلم : آقای مخبر همایون

صحرای آفریقا هزارها سال سبز و خرم بوده است

در سال ۱۹۳۳ فرمانده قوای فرانس که برای سرکشی به حوالی (تاسیلی) رفته بود بمسافت ۱۲۰۰ کیلو متر در جنوب الجزایر غارهایی کشف کرده با دیوارهای منقش به تابلوهای رنگین و تصاویر از شکارچی ها و عرابه ها و فیل ها و حیوانات دیگر و علامات مذهبی و مجامع طایفگی فرمانده مدتی با حال بهت این تصاویر را نگریسته بانتهال آنها بروی کاغذ پرداخت و متخصصین از مشاهده این نقش ها تصدیق داشتند که افریقا برخلاف آنچه تصور میرفت صحرای بی آب و علف نبوده طوایفی که این نقش ها را گذاشته اند و بشکار اوقات را میگذرانیدند ممکن نبود بی آب و علف زندگی کنند و اینطور متصور است که تا حدود چهار هزار سال پیش در این ناحیه وسیع آب وجود داشته و سبز بوده است .

یک متخصص برای مطالعات دقیق تری عازم افریقا شد و یک سال و نیم اوقات را مصروف مطالعات تاریخی مینمود خرابه هایی یافت که ازده هزار سال قبل باقی بودند و دیوارها منقش باشکالی که حکایت میکردند از ادوار زندگی انسانی و وجود حیوانات مختلف که مدتی زندگی کرده و نابود شده اند و نقش آنها باقی بوده . این نقاشی ها در سرزمینی بوده اند که امروز تیغستانی است که ذیرو حی در آنجا دیده نمیشود .

باید تصور کرد یک عده ستون از سنگ قرمز سوراخ سوراخ و ناهموار به ارتفاعی ۳۰ الی ۶۰ متر مانند سپاه شکست خورده که پیش قراول آنها بجانب افق ممتد است انبارها و برج های مخروطه در شهری باخانه های بی در و پنجره از نقاشی ها اینطور اقتباس میشود که یک نژاد سیاه پوست در آنجا زیست میکرده و باتیر و کمان

بشکار کرگدن و زرافه و فیل اشتغال میداشتند و عده هم از ساکنین صناعت پیشه بوده اند شاید هم از علمای مذهب باین نقاشی‌ها می‌پرداختند.

متدرجاً بطول قرون این نقاشی‌ها تکمیل شده اند و زندگی طوایفی را در دهکده توصیف میکنند و ادوار این زندگی از ۶ الی ۸ هزار سال داشته در تابلوها یکجا مجلس عروسی نقش شده جای دیگر جشن ختنه سوران مطرح است درجائی غله میکوبند.

یاعده زنه‌طاق اطاقی را میپوشانند یاعده کودک باهم در رختخواب خوابیده اند جائی هم مرد دیگری است که مست است.

بالاخره این ادوار سرآمده اقوام جدیدتری در چهار الی پنج هزار سال قبل از میلاد مسیح این سرزمین را اشغال کرده اند و سیاه پوستان با سرهای گرد بر طرف شده اند تازه واردین سفید پوست از طرف مشرق آمده بعضی با بومر انگ Bumerong عده دیگر تیر و کمان داشتند.

گله‌ها هم از گاو و حیوانات دیگر بچرا میبردند از این عهد هم اشکالی نقش شده عرابه جنگی را اسب‌ها بسرعت میکشیدند این جنگ جویان از چه قومی بوده اند اینطور متصور است و از مصری‌ها هم همینطور نقل شده که از جزیره کرت بوده اند و آنها را دریائی می‌نامیدند و منظورشان تصرف مصر بوده چون موفق نشده اند با اهل لیبی سابقه مروده داشته انجامانند بعدها عرابه‌های خود را بجانب (تاسیلی) در افریقا رانده اند.

این حکایات دلالت دارند بر اینکه تاسیلی در آن تاریخ شهرتی داشته است ولی طبیعت ادامه این شهرت را خاتمه داده در افریقا نقصان آنها و خشکی باعث شده عده نفوس هم روی به نقصان گذاشته تا آنکه آخرین بتة علف خشک و نابود گشته و نقش اسب به شتر مبدل گردیده در این حیث و بیس تمدن یونان و روم آغاز گردیده است.

صحراهای بایر روزی نوع بشر را تأمین خواهد کرد

در هر صحرا انسان و حیوان دیده میشوند و نباتات میرویند چنانچه صحرای عربستان را در نظر بگیریم پنج سال است آنجا قطره باران نباریده ناگهان روزی میرسد که ابرهای متراکم آسمان تیره و تار گردیده هوا منقلب از آسمان آب جاری است سپس رطوبت صحرای خشک را بیک زمین سبز زار مبدل میسازد میلیون ها گلهای ریز سرازخاک بدرمیآورند. در مدت هشت روز از بذری که در خاک ذخیره بوده نباتات میرویند و از آن نباتات بذری جدید برای ذخیره در زمین بعمل میآید این بذر شاید در مدت پنج سال زیر خاک میماند ناباز رطوبی برسد و سردر آورد.

تخم (اشب) علفی که مطلوب شتر است مدت ده سال زیر خاک دوام دارد. یک قسم گیاهی در صحراهای امریکای شمالی میروید که برای مشاهده آن سر را باید بزمین نزدیک برده تا بچشم دیده شود. (تامارس) بنه کوچکی است که ریشه آن ۳۰ متر در خاک در پی رطوبت فرو میرود. (کاکتوس) رطوبت را در ساقه ضخیم خود ذخیره مینماید و تا مدت شش سال بی باران سبز میماند.

(بیز ناگا) آبی ذخیره دارد چنانچه وسط آنرا خالی کنند تا بشکل کاسه در آید فوراً در آن آب تولید شده مملو میگردد.

مانند نباتات حیوانات هم توانائی دارند که در صحرای خشک دوام کنند منجمله شتر این حیوان مقداری آب در بدن ذخیره میکند و در مدت ۷ روز بی آب دوام دارد اما در کشف آب هم ساعی است بطوریکه مهارش را رها میکنند و بسر چشمه پی میبرد برخلاف انسان که نمکزار را در نظر گرفته فرسخها بامید آب مسافت طی میکند تا بجای آب بخیط خود آگاه شود.

نوعی از قورباغه ابر را در شکم خود انبار میکند بدرجه که یک گلوله مدور

میماند و در مواقع خشکی زمین را تا ۳۰ سانتیمتر عمق شکافته زیست میکند تا باران بیارد.

قسمی مورچه در صحرای بی آب شکم مورچه‌های کارگرا (۱) از آب مملو میکنند این مورچه‌ها دارای این صفت میباشند که بدنشان توسعه مییابد.

صحراگردان مایحتاج خود را با مقتضیات آب و هوا وفق داده‌اند لباس کلفت، گشاد بدن آنها را از حرارت مصون میدارد بالاترین مخاطرات صحرا طوفان شن است گاهی بقدری شن فضا را تیزه میکند که شیشه تار میشود در این مواقع شتر را میخوابانند و در پناه آن حیوان (بورنورا) بر سر کشیده منتظر آرامش طوفان میشوند. در صحرای افریقا غالباً در یک مسافت ۱۵۰ کیلومتر آب دیده نمیشود و مسافری که تشنه بماند ۱۴ ساعت بیش حق حیات ندارد ولیکن حالا مؤسسه بارادیو محل سرچشمه را اعلام میدارد و چنانچه مسافر نا توانا باشد اتوموبیل برای خلاص او روانه میکنند.

برای مسافرت صحرا مسافر بر طبق مقررات باید بانواع آلات یدکی برای اتوموبیل و بیل و طناب و سطل مجهز باشد بسا اتفاق افتاده که طول طناب کفایت عمق چاه را نکرده و مسافر جان داده است. در امر انسانی و مطالعات فرنگی روی قطعات زمین فقط اروپا است که صحرا ندارد یک ربع از تمام سطح زمین صحرای بی آب و علف است و هر سال وسعت صحرا افزایش مییابد. و دنیا در معرض تهدید است.

صحرای افریقا که بزرگترین صحراها است ۳۲۰ کیلو متر طول آن است و هر سال ده کیلو متر بر این طول افزوده میشود و این خرابی بدست انسان وارد میشود در مصر مختصر گیاهی همیشه روئیده میشد تا قرن هفتم اعراب مصر را گرفتند و حشمی فراوان مرکب از شتر و گوسفند آوردند و دره نیل را بیک صحرای ۱- دهر سوراخ مورچه عده محروم از قوه تناسلی و طیفه آنها فقط جمع آوری دانه است.

بی آب و علف مبدل ساختند در قرون گذشته چنانچه انسان بتخریب دنیا نمیرداخت طبیعت نباتاتی خلق کرده که از خود موادی در زمین باقی میگذاشتند و آن زمین قابل کشت میشد .

برای فراهم آوردن روزی در اعصار گذشته سخت ترین اشکالات آبیاری بود در عراق قدما بوسیله حفر مجرا آب از دجله و فرات برای کشاورزی جاری میکردند و برای مصرف ۴۰ میلیون نفوس حاصل برمیداشتند امروز عراق برای ۵ میلیون نفوس قسمت بیشتری از عایدات نفت را برای تعمیرات مجاری آب اختصاص داده این مجاری از زمان حمله سپاه چنگیز خان مخروبه مانده است .

در لبنان دویست آب انبار را که از اعصار گذشته خراب باقی مانده بودند تعمیر کرده و مانند دوهزار سال پیش حاصل برمیدارند .

امروز با ازدیاد نفوس آبی که روی سطح زمین جاری است کافی نیست و باید بوسایل استفاده از آبهای تحت الارضی پرداخت تا صحرای وسیع دور دست قابل کشت شوند .

قرن ها است باران تا چند صد متر در اعماق زمین فرو رفته اند تا آنجائی که يك سطح غیر قابل عبور مانع بوده آنجا آب را کد مانده و دریاچه ها تشکیل داده اند . اول ماشین حفر چاه در سال ۱۸۵۶ بتوسط قوای نظامی فرانسه در آفریقای شمالی بکار انداخته شد .

امروز در حدود هزار حلقه از این چاه ها بشماره درمی آیند و با پانصد حلقه دیگر که اهالی حفر کرده اند سیصد متر مکعب در دقیقه آب جاری میشود .

در سال ۱۹۲۷ سیستم دیگری برای حفر چاه معمول داشتند و به عمق ۳۵۰ متر بآب رسیدند این آب با فشار بالا آمده تا عمق ۵۰ متر آنجا متوقف ماند سپس از آنجا بوسیله تلمبه استخراج شده و صحرای روی بآبادی گذاشتند ولی سطح آب بحال خود باقی مانده چیزی کسر نشد .

از قرار تشخیص مهندسين وسعت سطح اين آب يك برابر و نيم سطح خاك مملكت فرانسه است بطوريكه پيش بينى شده آنچه چاه حفر شود نقصانى دست نخواهد داد و وسيله ارتزاق براى يك ميليون نفوس باقى خواهد ماند.

در صحراى افريقا درياچه هاى ديگرى در قعر زمين كشف شده يكي از آنها در (دلفانا) واقع است و صحرائى را آباد كرده است.

يكي ديگر از آب انبارها كه اهميت فوق تصور را داراست رودخانه است تحت الارضى اين رودخانه از زير رود نيل به عمق ۹۰ تا ۲۷۱ متر عبور ميكند و از (لوك سور) تا مصب نيل مضافت ۹۲۰ كيلومتر را در امتداد رود نيل مى پيماید.

اين رودخانه با ده كيلو متر عرض بدرجات پيش از رود نيل ممكن است مورد استفاده واقع شود.

از اين آب كه بچشم ديده نميشود حافظ عفيفى اناجله اعيان مصر قبل از دوره ناصر كاملا استفاده كرد و ۱۲۰ هكتار از اراضى شنزار در طرف شمال قاهره خريدارى كرد و دستور داد دو چاه با عمق كافى كه پرودخانه منتهى شود حفر و دو تلمبه قوى نصب كرده در اراضى باير از كودهاى حيوانى و شيميايى داخل خاك كردند امروز چمن هاى سبز و فواره ها و درخت هاى مر كبات و موها با خوشه هاى سنگين اطراف عمارت مسكونى لورا فرحناك كرده اند و گاوهاى شيرده در مراتع سبز از شبدرچرا مى كنند و هر سال محصول فراوان از غله و حبوبات برداشت ميشود.

استخراج آب بوسيله تلمبه محتاج بود ب قوه كه تلمبه را بحر كت در آورد و اين قوه خرج زياد برميداشت حالا قواى ديگرى در نظر گرفته شده يكي قوه است كه از حرارت آفتاب گرفته ميشود ديگر قوه اتم است با اين قوه در تمام صحارى دنيا حاصل برداشته خواهد شد پس يكي از اهم مشكلات دنيا راه حل يافته است صحارى كه بى مصرف مانده بودند وسيله ارتزاق نوع بشر كه روز بر روز در تزايد است قرار خواهند گرفت.

كشاورزى در تمام ادوار تاريخى اهم اشتغال نوع بشر بوده است و از دياد نفوس

در این اهمیت افزایش حاصل کرده خصوصاً در این کشور که موضوع صنایع فقط آرزوئی است که بعضی در دل دارند مملکتی که فاقد فلزات است فلزات از خارج وارد میشود و نتیجهٔ صناعت فقط خسارت است.

کشور ایران از نقطهٔ نظر ارزاق نفوسی که در تزیید است همچنین از نقطهٔ نظر اقتصاد فقط باید بشکشاوری توصل بیابد ولی در مفهوم کشاورزی هم انقلابی دست داده است در آتیه چون حفر چاه و نصب تلمبه و استعمال آلات مکانیکی لازمه کشاورزی خواهد بود و این ملزومات بدون سرمایه فراهم نخواهد شد شرکت رعیت بی سرمایه در کشاورزی عملی نخواهد بود پس کشاورزی فقط مورد استفادهٔ صاحبان سرمایه قرار خواهند گرفت و رعیت مزدوری خواهد بود و زندگی او بوسیلهٔ مزد کافی تأمین خواهد شد و از طرف دیگر محدود بودن مالکیت زمین این کشاورزی را که مایهٔ سعادت ایرانی است فلج خواهد کرد.

باعث تغییر آب و هوا

از افلاطون فیلسوف یونانی روایت است که کرهٔ زمین یکمرتبه لغزشی داشته است بر طبق این روایت علمای این عصر هم ماخذهایی بدست آورده اند و تصور میکنند سه دفعهٔ دیگر این لغزش دست داده و باعث تغییر آب و هوا بوده است اخیراً در شمال سیبری جسد يك ماموت (فیل عظیم الجثه قبل از تاریخ) دیده شده گوشت آن در یخ بقدری تروتازه بوده که اهالی مدتی از آن مصرف میکردند پس تردیدی نیست که این حیوان در همان منطقه زندگی میکرد با اینکه فیل حیوانی است در هوای گرم هندوستان و آفریقا زندگی میکند پس باید تصور کرد که آب و هوای سیبری در آن عصر مانند آب و هوای امروز در آفریقا بوده است روایت دیگر آنکه نصف شمالی مملکت فرانسه قرنهای زریخ بوده پس نسبت بوقوع تغییر آب و هوا جای تردید باقی نمیماند و احتمال قوی میرود که در هر تغییر جمعی نفوس و حیوانات تلف شده باشند. سابقاً علما باعث این تغییرات را جریان آبهای دریا میدانستند ولی اخیراً توجه خود را مصروف لغزشهای کره میدارند.